

BESLUT
2014-03-10

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 19 november 2013

Saken

Bosättning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för studier vid ett universitet i Rumänien under tiden den 30 september 2013 – 5 juli 2014 och uppgav att hon är svensk medborgare och har bott i Australien tillsammans med sin mamma och syskon under åren 1995 – 2004 och 2009 – 2013. Under dessa perioder har hon haft nära kontakt med anhöriga i Sverige och familjen har alltid pratat svenska hemma. Hon har också tillbringat mycket tid i Sverige. Under vistelsen i Australien har hon studerat svenska.

CSN avslog ansökan med hänvisning till att NN inte uppfyller kravet på bosättning i Sverige och hennes tidigare bosättning utomlands kan inte heller jämföras med bosättning i Sverige. CSN bedömde att det inte finns synnerliga skäl att göra undantag från kravet på bosättning. CSN anförde vidare att NN inte kan undantas från kravet på bosättning i Sverige enligt EU-rätten.

NN överklagade den 3 december 2013 beslutet och anförde bland annat följande. Hon har bott i Sverige i flera år och gått i skola här. Hon har sin släkt här och familjen äger en lägenhet. Det var på grund av hennes pappa som familjen flyttade till Sverige, men det hela slutade med skilsmässa och att hennes mamma tvingades ta hela ansvaret. Familjen flyttade tillbaka men situationen blev ohållbar ekonomiskt och mammans enda alternativ var att lämna släkten och återvända till Australien och eftersom hon själv inte var myndig var hon tvungen att följa med trots att hon inte ville.

CSN överlämnade ärendet med ett yttrande den 20 december 2013 och framhöll bland annat att NN varit folkbokförd i Sverige sedan juni 2013. Hon har påbörjat sina

studier i Rumänien i september 2013. Det är osäkert om hon genom sin bosättning i Sverige och de direkt följande studierna i Rumänien kan anses vara en sådan unionsmedborgare som hindras från att nyttja sin fria rörlighet inom EU. Även om hon kan anses hindras från att nyttja sin fria rörlighet anser CSN att hennes anknytning till Sverige inte är tillräckligt stark för att hon ska kunna härleda rätt till studiemedel från EU-rätten.

Med anledning av CSN:s yttrande inkom NN med en skrivelse den 6 januari 2014.

Författningsbestämmelser

Svenska nationella bestämmelser

Av 3 kap. 23 § första stycket studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren.

I 12 kap. 4-6 c §§ CSNFS 2001:1 uppräknas olika situationer då en person kan anses bosatt i Sverige trots att han eller hon lämnat landet.

Enligt 12 kap. 6 b § CSNFS 2001:1 ska andra personer än de som anges i 4-6 a §§ anses vara bosatta i Sverige om det finns synnerliga skäl.

EU-rätten

I artikel 21 FEUF anges bland annat följande.

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförandet av fördragen.

Nämndens bedömning

NN har inte varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under femårsperioden den 30 september 2008 – den 29 september 2013. Förutsättningar för undantag från kravet på bosättning enligt 12 kap. 4-6 c §§ i föreskrifterna har inte framkommit. För att hon ska kunna beviljas studiemedel för studier i Rumänien krävs därför synnerliga skäl. Sådana synnerliga skäl har inte framkommit. NN kan därför inte få studiemedel för studier i Rumänien enligt nationella regler.

EU-domstolen anförde i sitt avgörande den 18 juli 2013 i de förenade målen C-523/11 och C-585/11 Prinz och Seeberger att det får förekomma krav på anknytning och integration men att det avseende det i målet prövade tyska bosättningskravet var fråga om en allt för generell begränsning som utgjorde hinder mot den fria rörligheten och att det istället bör ankomma på den nationella domstolen att avgöra den verkliga graden av anknytning. Detta innebär enligt nämndens mening också att det svenska bosättningsvillkoret för studiemedel inte generellt kan tillämpas vid bedömningen av

en unionsmedborgares rätt till studiemedel. Fråga är då om NN har tillräcklig anknytning till Sverige för att kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Några av de faktorer som därvid kan vägas in, och som finns uppräknade i det aktuella avgörandet från EU-domstolen är, om den sökande är medborgare i landet och genomfört en betydande del av sin skolgång där. Även faktorer som familjeband, anställning, språkkunskaper eller andra sociala eller ekonomiska band kan visa sådan anknytning.

NN är svensk medborgare och född 1994. Hon har även viss släkt i Sverige, har gått cirka sex år i svensk grundskola och familjen äger en mindre lägenhet här. Av utredningen i ärendet har dock framkommit att hon bott utomlands under större delen av sitt liv, nämligen under åren 1995 – 2004 och 2009 – 2013. Även om de omständigheter som NN anfört, i och för sig, visar på en viss samhällsanknytning till Sverige finner nämnden att denna anknytning – mot bakgrund av det nyss sagda – inte är tillräcklig för att hon ska kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Överklagandet ska därför avslås.

Hans Göran Åhgren

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Anita Enocksson, vice ordförande, Hans Göran Åhgren, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN

Kopia till CSN, Rättsavdelningen